

Managementsamenvatting
Startmeting
Monitor LOB in het vo
en mbo

Managementsamenvatting Startmeting: Stand van zaken Loopbaan Oriëntatie- en Begeleiding in het vo en mbo

Uitgevoerd in opdracht van
het Expertisepunt LOB VO-MBO

Arbeid Opleidingen Consult B.V.
Dordrecht, 31 augustus 2018

Rapportage RAO-334.18.05

© 2018 AO Consult, all rights reserved

Managementsamenvatting Startmeting Monitor LOB

Inleiding

In de Monitor LOB staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Wat is de stand van zaken binnen mbo-scholen en vo-scholen op het gebied van implementatie, verankering en borging van LOB op het moment van de startmeting (januari tot en met mei 2018)?
2. Wat is de stand van zaken binnen mbo-scholen en vo-scholen op het gebied van implementatie, verankering en borging van LOB op het moment van de eindmeting (najaar 2019)?
3. Welke ontwikkeling hebben mbo-scholen en vo-scholen doorgemaakt ten aanzien van de implementatie, verankering en borging van LOB in de periode tussen de start- en eindmeting?

Per onderzoeksvraag is er aandacht voor de volgende verschillen:

- tussen vmbo, havo/vwo, mbo;
- tussen bestuurders/CvB-leden, schoolleiders/locatie- en/of sectordirecteuren, decanen/LOB-coördinatoren en vo-leerlingen/mbo-studenten.

In het verdiepende, kwalitatieve gedeelte wordt daarnaast ingezoomd op de volgende onderzoeksvragen:

4. Hoe kunnen we de ontwikkeling van startmeting naar eindmeting begrijpen? Welke processen liggen aan deze ontwikkeling mogelijkwijs ten grondslag?
5. Wat kunnen mbo- en vo-scholen van deze ontwikkeling leren ter versterking van de implementatie, verankering en borging van LOB? Wat betekent dit voor de gewenste inzet en ondersteuning door het Expertisepunt LOB VO-MBO?

Dit rapport doet verslag van de startmeting van de Monitor LOB, die in de periode januari tot en met mei 2018 is uitgevoerd. Op basis hiervan kan onderzoeksvraag 1 worden beantwoord. Voor de beantwoording van de overige onderzoeksvragen is het van belang om ook de resultaten van de eindmeting in het najaar van 2019 te hebben.

De startmeting bestond uit een online gegevensverzameling. De kwantitatieve gegevens zijn vervolgens verrijkt met verdiepende focusgroepen met schoolleiders, decanen/LOB-coördinatoren en vo-leerlingen/mbo-studenten. Tabel 1 geeft de gerealiseerde respons op de online vragenlijsten weer.

Tabel 1 Respons startmeting Monitor LOB, uitgesplitst naar onderzoeksgroep en sector

Onderzoeksgroep	Sector	Gewenste minimale respons ¹	Totale gerealiseerde respons startmeting 2018
Bestuurders	VO	104	158
	MBO	40	71
Schoolleiders / locatie- /sectordirecteuren	VO	122	545
	MBO	97	111
Decanen / LOB- Coördinatoren	VO	122	237
	MBO	40	112
Leerlingen / studenten ²	VO (vmbo)	150	12
	VO (havo/vwo)	150	21
	MBO	150	20

¹ De gewenste respons is vastgesteld o.b.v. de schatting van de populatieomvang, waarbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van 95% en een betrouwbaarheidsinterval van 8. Bijvoorbeeld: 50% van de respondenten van de vragenlijst geeft aan dat de vo-school LOB-beleid heeft. Dan kan met 95% zekerheid worden gesteld dat 42% - 58% van de vo-scholen LOB-beleid heeft.

Conclusies

Het algemene beeld van de startmeting Monitor LOB is positief. Het onderwerp leeft onder bestuurders, schoolleiders en decanen/LOB-coördinatoren. Dit blijkt bijvoorbeeld ook uit de hoge respons op de startmeting van de Monitor LOB en de bevinding dat er al veel gebeurt op de scholen op het gebied van LOB. In totaal hebben 229 bestuurders, 656 schoolleiders en 349 decanen/LOB-coördinatoren een vragenlijst ingevuld. Alleen de respons onder de leerlingen/studenten was veel lager dan de gewenste respons, ondanks diverse extra acties om de respons te stimuleren. Daarom zijn er voor hen extra sessies gehouden, waarvoor is aangesloten bij bijeenkomsten van LAKS en het Expertisepunt LOB VO-MBO (1 sessie met 10 vo-leerlingen, 1 sessie met 12 mbo-studenten). Hieruit bleek dat studenten en leerlingen LOB in hun school een belangrijk onderwerp vinden, maar dat voor veel leerlingen en studenten deelname aan een landelijke Monitor LOB relatief 'ver van hun bed' is en het ook niet altijd duidelijk is wat er onder LOB wordt verstaan.

De startmeting laat duidelijk zien dat er veel gebeurt op de scholen op het gebied van LOB, zowel in vmbo, havo/vwo als mbo. Onderstaande tabel vat de belangrijkste bevindingen en aandachtspunten op basis van de Startmeting van de Monitor LOB in relatie tot de LOB agenda's samen.

Onderwerp uit Startmeting Monitor LOB	Algemene conclusie uit Startmeting Monitor LOB	Aandachtspunten uit Startmeting Monitor LOB
Visie en beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Veel scholen hebben een visie op LOB en hebben LOB geborgd in hun beleid en kwaliteitscyclus. • Leerlingen en studenten willen graag betrokken worden bij de ontwikkeling van visie en beleid in hun school. • Binnen havo/vwo is er relatief minder vaak een visie op LOB, wat logisch is gezien de verschillende eisen in de wet- en regelgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> • Breed draagvlak van de LOB-visie binnen de school. Dit is een proces dat de nodige tijd kost. • Voldoende betrokkenheid en commitment bij LOB op niveau schoolleiding.
Activiteiten en begeleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Scholen bieden veel en diverse LOB-activiteiten en begeleiding. In het vo worden meer activiteiten aangeboden dan in het mbo. • LOB maakt vaak onderdeel uit van de SLB-gesprekken en mentorlessen. • In LOB-activiteiten is het opdoen van ervaring heel belangrijk, in combinatie met de mogelijkheid tot reflectie op die ervaringen. 	<ul style="list-style-type: none"> • LOB zou eigenlijk in het gehele curriculum terug moeten komen, maar hier is nog niet altijd sprake van. • Voor goede LOB-begeleiding is een goede (vertrouwens)band tussen leerling/student en begeleider van belang, evenals maatwerk (zowel in begeleiding als activiteiten).
Samenwerking en ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Voor LOB wordt vaak samengewerkt met vervolgopleidingen en bedrijven. • In het vo wordt er met meer partijen samengewerkt omtrent LOB dan in het mbo. • De ondersteuningsbehoefte verschilt tussen de bestuurders, schoolleiders en decanen/LOB-coördinatoren: hoe dichter op de praktijk, hoe groter de ondersteuningsbehoefte. • In het vmbo is er meer ondersteuningsbehoefte t.a.v. het beschikbaar stellen van middelen, binnen havo/vwo ligt die ondersteuningsbehoefte vaker op het gebied van visie en brede betrokkenheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • De doorlopende leerlijn op het gebied van LOB verdient verbetering, bijvoorbeeld de samenwerking tussen vo- en mbo-scholen op dit gebied.
Professionalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Het beeld ten aanzien van professionalisering is positief. • Veel van de betrokkenen worden geprofessionaliseerd; hiervoor is in 	<ul style="list-style-type: none"> • Professionalisering lijkt zich in de praktijk vaak nog te beperken tot een aantal betrokkenen (zoals de decaan of LOB-coördinator), terwijl het van

Onderwerp uit Startmeting Monitor LOB	Algemene conclusie uit Startmeting Monitor LOB	Aandachtspunten uit Startmeting Monitor LOB
	<p>veel gevallen ook sprake van facilitering (in tijd en/of geld).</p> <ul style="list-style-type: none"> Professionalisering kan relatief laagdrempelig worden georganiseerd, bijvoorbeeld via intervisie of een training gesprekstechnieken. 	<p>belang is breed te professionaliseren (bijvoorbeeld ook mentoren en vakdocenten).</p> <ul style="list-style-type: none"> Professionalisering LOB krijgt vaak relatief minder aandacht dan professionalisering op andere gebieden. Belangrijk is om LOB te integreren in de gesprekscyclus. Er zijn meer middelen nodig voor brede professionalisering op het gebied van LOB in de school.
Kwaliteitsbewaking	<ul style="list-style-type: none"> LOB wordt vrijwel altijd geëvalueerd, voornamelijk via tevredenheidsmetingen onder leerlingen/studenten en evaluaties van LOB-activiteiten en -begeleiding. In het mbo is LOB wat vaker ingebed in de kwaliteitscyclus dan in het vo. 	<ul style="list-style-type: none"> De borging in de kwaliteitscyclus; worden evaluaties daadwerkelijk omgezet naar verbeterplannen? Wordt er ook echt geanalyseerd of de doelen van LOB worden gerealiseerd? Belemmerende factor is de AVG, waardoor het lastig is de doorstroom in kaart te brengen, bijvoorbeeld doorstroom vo-mbo en doorstroom mbo-vervolgonderwijs en arbeidsmarkt.
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurders, schoolleiders en decanen/LOB-coördinatoren verschillen onderling niet veel in hun beeld ten aanzien van LOB. Het overall beeld van alle groepen is positief, met aandachtspunten op het gebied van bijvoorbeeld de gedragenheid van de visie. Het beeld in de diverse sectoren (vmbo, havo/vwo, mbo) is in grote lijnen vergelijkbaar, met enkele nuanceverschillen. 	<ul style="list-style-type: none"> Er is veel aandacht voor LOB, zo merken diverse deelnemers aan de focusgroepen op, maar dit lijkt in spagaat te zijn met de krimp en bezuinigingen waar veel scholen momenteel mee te maken hebben. Budgetten voor LOB komen hiermee onder druk.